

اسلام ہمان

اسلام اے

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اسلام همان اسلام است

نویسنده:

آیت الله سید محمد حسینی شیرازی

ناشر چاپی:

کانون نشر اندیشه های اسلامی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	اسلام همان اسلام است
۹	مشخصات کتاب
۹	پیشگفتار
۱۰	عمل ناتمام به احکام اسلام
۱۰	عمل ناتمام به احکام اسلام
۱۱	علاج سودمند
۱۲	پی نوشتها
۱۳	پاره ای از راه کارهای اسلامی
۱۳	پاره ای از راه کارهای اسلامی
۱۴	اتحاد و هوشیاری
۱۴	اتحاد و هوشیاری
۱۵	پیامدهای ترک اتحاد و هوشیاری
۱۶	پی نوشتها
۱۶	ایستادگی و پایداری
۱۶	ایستادگی و پایداری
۱۷	سسی مسلمانان
۱۸	پی نوشتها
۱۹	نماز و زکات
۱۹	نماز و زکات
۲۰	پیشی گرفتن دیگران بر مسلمانان
۲۱	پی نوشتها
۲۲	حج و جهاد
۲۲	حج و جهاد

۲۲	مسلمانان اولین و حج
۲۳	مسلمانان اولین و جهاد
۲۴	پی نوشتها
۲۵	امر به معروف و نهی از منکر
۲۶	امر به معروف و نهی از منکر
۲۷	گذشته و حال مسلمانان
۲۸	پی نوشتها
۲۹	ثروت در اسلام
۳۰	ثروت در اسلام
۳۱	اسلام و برابری مردان و زنان
۳۰	پی نوشتها
۳۰	اسلام برترین نظام اقتصادی
۳۱	اسلام برترین نظام اقتصادی
۳۱	پی نوشتها
۳۱	اوامر و نواهی اسلام
۳۱	اوامر و نواهی اسلام
۳۲	چرا سهل انگاری در ازدواج
۳۲	چرا سهل انگاری در ازدواج
۳۳	عامل نخست
۳۳	عامل دوم
۳۳	عامل سوم
۳۴	اسلام و ازدواج
۳۴	پی نوشتها
۳۵	اسلام و موانع پیشرفت
۳۵	اسلام و موانع پیشرفت
۳۶	مسلمانان امروز و می گساری

۳۶	داوری در اسلام
۳۶	داوری در اسلام
۳۷	وظایف قاضی
۳۹	پی نوشتها
۴۱	جامعه و سیاست در اسلام
۴۱	جامعه و سیاست در اسلام
۴۰	نمونه ای از امت واحده
۴۱	مسلمانان و برادری اسلامی
۴۲	آزادی های جامعه مسلمان
۴۳	پی نوشتها
۴۴	آداب اسلامی
۴۴	آداب اسلامی
۴۵	پیامد های عمل نکردن به آداب اسلامی
۴۶	سنّت حجامت
۴۷	سنّت ازدواج
۴۸	سنّت های دیگر
۵۰	لطف پروردگار به انسان از طریق وضع قانون
۵۱	سپاس گزاری نکردن مردم از خالق
۵۳	پی نوشتها
۵۳	تشویق و تنبیه، ضامن إجرا
۵۳	تشویق و تنبیه، ضامن إجرا
۵۴	أهم و مهم
۵۴	در سرزین دشمن
۵۴	اضطرار
۵۴	ناچار ساختن
۵۴	إكراه

۵۵	ندانستن تکلیف
۵۶	شرط های دیگر
۵۶	زندان و جریمه
۵۷	افراط و تغیریط
۵۷	دگرگونی در احوال مسلمانان
۵۷	دگرگونی در احوال مسلمانان
۵۸	پی نوشتها
۵۹	درباره مرکز

مشخصات کتاب

سرشناسه : حسینی شیرازی محمد عنوان و نام پدیدآور : اسلام همان اسلام است محمد شیرازی ترجمه محمدعلی لسانی مشخصات نشر : قم کانون نشر اندیشه های اسلامی ۱۴۱۰ق = ۱۳۶۸. مشخصات ظاهری : ص ۱۵۶ شابک : بها: ۲۵۰ ریال وضعیت فهرست نویسی : فهرستنويسي قبلی یادداشت : عنوان اصلی ما هو الاسلام یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس موضوع : اسلام -- بررسی و شناخت شناسه افروده : لسانی محمدعلی ۱۳۳۲ - ، مترجم رده بندی کنگره : BP12 / ح ۵ ۱۳۶۸ ۲۰۴۱ رده بندی دیویی : ۲۹۷/۰۷ شماره کتابشناسی ملی : م ۶۸-۸۷-۳۰

پیشگفتار

دین اسلام، برای انسان از تولد تا مرگ و حتی برای سرای آخرت برنامه ای دارد که، متناسب سعادت دنیا و آخرت آست، اگر امروز سعادت از مسلمان گرفته شده، به این خاطر است که مسلمانان، به ویژه زمامداران مسلمانان پای بند قوانین اسلامی نیستند . اسلامی که خداوند متعال آن را در قالب قرآن کریم فرو فرستاد و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه معصومینعلیه السلام آن را در طول حیات خویش تبیین کردند، و در سیره عادلانه خود به منصبه ظهور رسانیدند .

از آنجا که اسلام مجتمعه ای کامل، و به هم پیوسته و شامل : اصول، فروع، فقه، عبادات، سیاست، اقتصاد، مدیریت و امور اجتماعی در دنیا و آخرت است لذا بر مسلمانان لازم است نسبت به همه آنها به طور کامل پای بند بوده و به تمام جزئیات آن عمل کنند، زیرا بر اساس آن قاعده معروف منطق «الکلُّ ينتفي باتفاق جزءٍ» ۱ . اگر بخشی از اسلام فرو گذاشته

شود، به گذشت زمان همه اسلام به فراموشی سپرده می شود .

اگر یکی از احکام اسلام هم، فوت شود، به هوایمایی می ماند که بعضی از قطعات را ندارد در این صورت توان پرواز را، نخواهد داشت . بدیهی است در چنین صورتی، کوتاهی و عیب از دست اندرکاران راه اندازی هوایما است نه از خود هوایما .

اسلام نیز بی شباهت به این مسئله نیست، چنانچه برخی از احکام آن، اجرا نشود طبیعی است چنین دینی سعادت انسان را تضمین نمی کند، در این صورت سرزنشی متوجه دین اسلام نیست، بلکه متوجه کسانی است که احکام اسلام را به طور کامل اجرا ننموده اند .

پی نوشتها

۱. اگر اجزاء یک کل از بین برود، خود آن کلی نیز از بین خواهد رفت .

عمل ناتمام به احکام اسلام

عمل ناتمام به احکام اسلام

از آن جا که حکم و یا احکامی از اسلام ترک شود به مثابه ترک همه اسلام، به عنوان یک مجموعه کامل است، لذا خداوند متعال کسانی را که به قسمتی از اسلام همچون : نماز و روزه عمل می کنند، و بخشی از آن را مانند : برادری ایمانی، یگانگی امت اسلامی، آزادی های اسلامی در زراعت، تجارت، کار، آبادانی، سفر و مانند آن را فرو گذارند به زبونی و خواری در دنیا و به رنج و شکنجه در آخرت و عده داده است، چنانچه در آیه شریفه می فرماید :

[أَفْتَمْنُونَ بِعِظِّ الْكِتَابِ وَ تَكْفِرُونَ بِعِظِّ فَمَا جَزَاءُ مَنْ كُمْ إِلَّا خَزَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا، وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَرَدُونَ إِلَى أَشَدِ الْعَذَابِ، وَ مَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ، أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالآخِرَةِ فَلَا يُخْفَى عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَ لَا هُمْ يَنْصُرُونَ] [۱].

این از آن جهت است

که، زندگی دنیایی به بهای از کف دادن زندگی جاویدان حاصل شود، به یقین این نوع زندگی؛ زندگی خوش و آسوده ای نخواهد بود، بجز بدبختی و زیان چیز دیگری نیست. خداوند متعال می فرماید: [فما ربحت تجارتهم]^۲. و نیز می فرماید: [متع فی الدنیا ثم الینا مرجههم ثم نذیقهم العذاب الشدید]^۳ همچنین می فرماید: [...] فان له معیشهه ضنکا^۴. «ضنک» در لغت به معنای «تنگی» است. و خداوند متعال به حق، زندگی چنین افرادی را سراسر تنگی معرفی نموده است، لذا امروزه شاهد آن هستیم که مسلمانان در عین برخورداری از انواع ثروت های طبیعی، مواد معدنی، نیروی کار و اندیشه های پویا، در زندگی، چنان گرفتارند که به خاطر نبود یا کمی درآمد از گرسنگی و سوء تغذیه رنج می برنند. بر اثر بحران مسکن با سرما و گرما مواجه شده اند و به علت عدم امنیت و سلطه دشمنان و معاندان ترس و تلخی آوارگی را می چشند. و این پیامد پای بند نبودن مسلمانان به اسلام و یا صرفاً عمل کردن به برخی از احکام شریعت و فروگذاشتن برخی دیگر است.

علاج سودمند

باری، تنها راه، بازگشت به اسلام و عمل به قوانین آن است، و عمل به همه احکام، و قوانینی که خداوند متعال در کتاب کریم خود، برای ما نازل کرده است و هرگاه به طور کامل به فرامین الاهی باز گردیم، مانند زمان پیامبر شاهد پیشرفت و شکوفایی اسلام خواهیم بود، ممکن است این پرسش پیش آید که: اکنون که در سایه تحول شیوه های علمی، و پیشرفت های صنعتی و همراه با آن سلطه دشمنان و

چیرگی گردن کشان بر مسلمانان، دنیا و مردم آن به گونه ای بی سابقه دگرگون شده اند؛ آیا با وجود چنین شرایطی باز هم می توان، به اسلام بازگشت و شکوه و عظمت آن را احیا نمود؟

باید گفت: چنین امری ممکن است، و تایخ معاصر امکان تحقق آن را به اثبات رسانده است و نمونه باز آن مهماتا گاندی است، کسی که توانست پانصد میلیون انسان هندی عقب نگه داشته شده را، به قیام وادارد و برای آنان و کشورشان سروری و حاکمیت و استقلال را به ارمغان آورد، و این در حالی بود که استعمار همه چیز داشت و او با دست خالی توانست در مقابل آنان ایستاده، آرمان های خود را تحقق بخشد.

از خداوند متعال مسئلت می نماییم به ما توفیق عمل عنایت فرماید تا سر افزایی، ارجمندی، سروری و خوشبختی از دست رفته مسلمانان به آنان باز گردد

پی نوشتها

۱. «آیا شما به پاره ای از کتاب (تورات) ایمان می آورید، و به پاره ای کفر می ورزید؟ پس جزای هر کس از شما که چنین کند، جز خواری در زندگی دنیا چیزی نخواهد بود، و روز رستاخیز ایشان را به سخت ترین عذاب ها باز برند، و خداوند از آنچه می کنید غافل نیست.» سوره بقره، آیه، ۸۵ و ۸۶.

۲. «در نتیجه دادوستدشان سودی به بار نیاورد.» سوره بقره، آیه ۱۶.

۳. بهره ای اندک در دنیا دارند، سپس بازگشتشان به سوی ماست. آن گاه به سزای آن که کفر می ورزیدند، عذاب سخت به آنان می چشانیم.

۴. و هر کس از یاد من، دل بگرداند، در حقیقت، زندگی تنگ و سختی خواهد داشت

پاره ای از راه کارهای اسلامی

پاره ای از راه کارهای اسلامی

اسلام، به مسلمانان دستور داده وحدت و هوشیاری خود را در برابر دسیسه های دشمنان حفظ نمایند و همه فعالیت های آنان را زیر نظر داشته و تمامی نقشه ها و توطئه های آنان را خنثی کنند؛ و در این امور بهترین شیوه ها و مسالمت آمیزترین راه ها را برگزینند. رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم که خود اولین مجری دستورات های اسلامی را به بهترین وجه ممکن اجرا نمود. او مسلمانان را برای زیر نظر گرفتن حرکات دشمنان و جلوگیری از یورش آنان و خنثی کردن توطئه هایشان آماده می کرد، یعنی موضع پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در برابر دسیسه ها و یورش های دشمنان، موضع دفاع و دفع تجاوز بود. آن هم دفاعی قاطع و جوانمردانه. قاطع، از این جهت که با قدرت و قاطعیت عمل می کرد. و جوانمردانه به این معنا که اقدامش بر حسب دستورات اسلام در چارچوب اخلاق و انسانیت انجام می گرفت

اتحاد و هوشیاری

اتحاد و هوشیاری

آری، موضع پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در برابر دشمنان، با توجه به یگانگی و هوشیاری مسلمانان، موضع دفاع و دفع تجاوز بود، چه این که کافران، با مجهر کردن سپاهیان خود، مسلمانان را در مدینه مورد هجوم قرار می دادند. همان گونه که در دو جنگ بدر و اُحد، اتفاق افتاد؛ چون دشمنان در خارج از مدینه آماده یورش به مسلمانان بودند و مسلمانان نیز از نیت آنان آگاه شدند و به همین خاطر در سرزمین خود آماده رویارویی با دشمنان شدند. آن گونه که در دو جنگ هُنین و خیر، رخ داد. در هر حال این کافران بودند که علیه مسلمانان

توطئه می کردند و آنان را مورد هجوم قرار می دادند . زمانی که کافران مدینه را محاصره کردند و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم با مقابله خود محاصره آنان را شکست، به گونه ای که خود حضرت با حمله به کاروان بازრگانان مکه، به نوعی مکه را، تحتِ محاصره قرار داد، و یا زمانی که کافران در منطقه حنین، گردآمدند و آماده نبرد با مسلمانان شدند و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم پی به نیت سوء آنان برد آنها را در سرزمین خودشان مورد حمله قرار داد و با آنان جنگید تا سرانجام آنان را از آن جا بیرون راند؛ البته این درگیری پس از آن که پند و اندرزها و تهدید های پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در آنان مؤثر واقع نشد، به وقوع پیوست . البته بقیه جنگ های پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نیز، به همین ترتیب جنبه دفاعی داشت و در تمامی جنگ ها، هر گاه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم مسلمانان را برای جنگ با کافران فرامی خواند مسلمانان آماده دفاع از اسلام می شدند و با مقاومت شگفت انگیز ضربات دشمنان را تحمل می کردند، و آنان را از مواضع خویش دور می کردند و بدینوسیله آنان را از آسیب رساندن به مسلمانان باز می داشتند . و این حادثی است که در تاریخ زندگی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم اتفاق افتاده و تا آن جایی که کلام الاهی (ورَدَ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ، لَمْ يَنالُوا خَيْرًا) ادر مورد آنان تحقق یافت .

بی شک همه این پیروزی ها، پیشرفت ها و موفقیت ها در سایه پیروی مسلمانان از قوانین حکیمانه اسلام بود که

آنان را به یگانگی و بیداری و فرمان برداری از پیامبر گرامی شان امر نموده بود . پیامبری که احکام اسلام را مو به مو، تطبیق می نمود و آن را به طور دقیق و کامل إجرا می کرد .

پیامدهای ترک اتحاد و هوشیاری

در صدر اسلام پیوسته پیروزی از آن مسلمانان بود، زیرا آنان اسلام را دین یکتاپرستی و کامل می دانستند و برنامه های آن را در تمام جنبه های زندگی اجرا می کردند و تا حدود یک قرن پیش به این برنامه پای بند بودند . اما زمانی که فقط برخی از برنامه های اسلام را گرفته و به اسلام به عنوان یک مجموعه کامل زندگی ننگریستند و یگانگی و هوشیاری خویش را حفظ نکردند؛ گرفتار انواع و اقسام نابسامانی ها شدند، تا جایی که کافران آنان را مورد حمله قرار داده و زمام امورشان را به دست گرفتند و مسلمانان و سرزمین آنها را به زیر سلطه خود در آوردنده، و به عنوان نمونه پیامد این مسئله فروپاشی مسلمانان اندلس در تاریخ ثبت شده است زمانی که آنان از عمل کامل اسلام غفلت ورزیدند و کافران نیز از غفلت مسلمانان استفاده کرده و آنها را مورد هجوم خود قرار دادند و در سرزمین مادریشان با آنها جنگیدند و چنگال های خود را در پیکر آنان فرو بردند و ایشان را مورد بدترین انواع آزار و شکنجه قرار دادند . ۲

هم چنان که نیاکان ما، این وضع مسلمانان و غفلت آنان از اسلام را در زمان عثمانیان نیز مشاهده کردند، زمانی که استعمار انگلیس متوجه غفلت مسلمانان در خاورمیانه شد آنان را مورد هجوم خود قرار داد و اختیاردار و مالک سرزمین های ایشان

شدند و نظیر این موضوع مسئله استعمار شرق یعنی، اتحاد جماهیر شوروی سابق است که مسلمانان را در خاور دور زیر سلطه خود درآورد و به سرزمین های آنها چنگ انداخت و اختیاردار دین و دنیای آنان شد، با وجود این که تعداد مسلمانان فقط در ترکمنستان به هشتاد میلیون نفر می رسد و هنگامی که شوروی و پس از آن چین، آنان را مورد هجوم قراردادند رفته رفته مسلمانان آن سامان را از مراکز خویش کوچاندند و یا به قتل و تبعید آنان پرداختند، و در سراسر جهان آنها را پراکنده و آواره و بی خانمان کردند. تا جایی که تعداد اندکی از مسلمانان در آن دیار باقی ماندند با این عمل تعداد مسلمانان ترکمنستان به ده میلیون نفر رسید.

در عصر حاضر نیز، اوضاع ناسامان مسلمانان بر هیچ کسی پوشیده نیست. زمانی که مسلمانان از اسلام به عنوان برنامه کامل زندگی غافل شدند، و فقط به نام اسلام بسته کردند و نتیجه عمل به برخی از احکام اسلام، کافران آنان را غافل گیر و با شدت و قساوت تمام مورد هجوم خود قرار داده و سرکوب کردند و مانند پیکر بی جان، گرسنه و برهنه و قطعه قطعه شده، این جا و آن جا پراکنده شدند؛ که نمونه های بارز آن را در لیبی، فلسطین، عراق، ایران و غیره مشاهده می شود.

پی نوشتها

۱. و خداوند آنان را که کفر ورزیدند، بی آن که به مالی رسیده باشند، با غیظ و حسرت برگرداند. سوره احزاب، آیه ۲۵.
۲. فروپاشی اندلس، در حدود شش قرن پیش اتفاق افتاده است.

ایستادگی و پایداری

ایستادگی و پایداری

اسلام مسلمانان را به استواری عقیده و ایستادگی در راه تبلیغ و گسترش این آیین دستور داده است، خداوند به این مسئله در آیات :) فاستقیموا اليه(۱) و (لذین يبلغون رسالات الله و يخشونه و لا يخشوون احداً إِلا الله و كفى بالله حسيبا(۲) و)أَنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبَّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خُوفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُون(۳). تصریح کرده است.

از این رو مسلمانان در راه عقیده خویش انواع آزار و سختی ها را بر خود هموار می کردند و بر آن پایداری می ورزیدند و تا سرحد مرگ در راه عقیده مبارزه می کردند. چه آن جایی که مشرکان می خواستند مانع از عقیده و دینشان گردند مانند ماجراهی عمار و پدر و مادرش، یاسر و سمیه و بلال، خباب، ذی البجادین و دیگران که در تاریخ مذکور است؛ یا آنان که مسلمانان منحرف، در صدد بازداشت ایشان از ایمان و دوستی شان نسبت به اهل بیت پیامبر بودند چنان که در ایستادگی مالک بن نویره، عبدالله بن مسعود، عمار بن یاسر، أبوذر و تبعیدهای پی در پی او به شام و سپس ربذه و مرگ وی و همسر و پسرش از گرسنگی در آن جا را، در تاریخ اسلام، شاهد هستیم. تحمل همه مشکلات، بیانگر ایمان قوی آنان، و ثابت قدمی شان بر ولایت امیر مؤمنان و تمسک به مذهب حق، یعنی مذهب اهل بیت پیامبر حکایت دارد.

سنتی مسلمانان

مسلمانان در حدود از یک قرن پیش تاکنون به دنیا پرداخته اند و از آخرت غفلت کردند به طوری که دیگر حاضر نیستند در راه دین و عقیده و ایمان خود هیچ آسیبی را تحمل کنند . نه در برابر دشمنانی که

کشورهای آنان را مورد تاخت و تاز قرار می دهند و نه در مقابل مسلمانان منحرفی که سرنوشت اینها را بدست گرفته و بر مقررات آنان حاکم گشته اند .^۴

البته، درست است که بعضی از مسلمانان، برخی از سختی ها را بر خودشان هموار کرده و می کنند این موارد را باید از استثنایات شمرد، پس وقتی از عدم تحمل مسلمانان در برابر دشواری ها سخن به میان می آید مقصود همگان نیستند؛ بلکه سخن در این است که امروزه سنتی در میان مسلمانان به صورت یک اصل درآمده است درحالی که در صدر اسلام برعکس این بوده است .

آری، امروزه بیشتر مسلمانان بی آن که به وضع خویش بپردازنند و سعی در اصلاح امور خویش نمایند در یاری دین و عقیده خود سهل انگاری کرده و دفاع از ایمان و ولایت خویش را ترک کرده اند . و این علی رغم همه خطراتی است که آنها را احاطه کرده و دین و دنیايشان را مورد تهدید قرار می دهد . و این در حالی است که خدای سبحان می فرماید : (ولو أرادوا الخروج لأعدوا له عده)^۵ و چون آنان خود را برای رهایی از بلایی که ایشان را در برگرفته آماده ننمودند، خدای متعال نیز آنان را بابت این امر، کیفر خواهد داد و مصدق این آیه شریفه شدند که می فرماید : (ولَكُنْ كَرْهُ اللَّهِ إِنْبَاعُهُمْ فَبَطَّهُمْ وَقَيْلَ اقعدوا مع القاعدین) ^۶ .

پی نوشتها

۱ . پس مستقیماً به سوی او بستاید . سوره فصلت، آیه ۶ .

۲ . « همان کسانی که پیام های خدا را ابلاغ می کنند و از او می ترسند و از هیچ کس جز خدا بیم ندارند . و

خدا برای حسابرسی کفایت می کند . سوره احزاب، آیه ۳۹.

۳. محققاً کسانی که گفتند : پروردگار ما خداست؛ سپس ایستادگی کردند، بیمی بر آنان نیست و غمگین نخواهند شد . سوره احقاف، آیه ۱۳.

۴. مانند آتابورک در ترکیه، یاسین هاشمی در عراق و پهلوی در ایران .

۵. و به راستی اگر اراده بیرون رفتن داشتند، قطعاً برای آن ساز و برگی تدارک می دیدند . سوره توبه، آیه ۴۶.

۶. ولی خداوند راه افتادن آنها را خوش نداشت، پس ایشان را منصرف گردانید و به آنان گفته شد : باماندگان بمانید سوره توبه، آیه ۴۶.

نمایز و زکات

نمایز و زکات

اسلام به مسلمانان دستور داده است نماز را که ارتباط روحی با خداوند است، پیارند، و پرداخت زکات را که یک نوع ارتباط مادی با مردم است، بر ایشان واجب گردانیده . و با این دو ارتباط است که، زندگی فرد و جامعه نظم و سامان می یابد . در آیه شریفه آمده است : (الذین إن مكنا هم فى الأرض أقاموا الصلاه و آتو الزكاه) ۱، و نیز می فرماید : (إن الصلاه كانت على المؤمنين كتاباً موقتاً) ۲ و (والذين فى أموالهم حق معلوم للسائل و المحروم) ۳ . در آغاز اسلام، مسلمانان به اوامر اسلام گردن نهاده، در پیا کردن نماز حتی در سخت ترین شرایط از رسول خدا پیروی کردند هم چنان که یکی از نمونه های آن در جریان نماز خوف، در تاریخ ثبت شده است، و در عین نیازمندی و تنگدستی، خمس و زکات می پرداختند و در شرایط بسیار دشوار ماذی، برای تقریب به خداوند انفاق می کردند و صدقه می دادند . همیاری و

همدردی مسلمانان با یکدیگر، به ویژه انصار و مهاجرین، نمونه هایی است که در این زمینه می توان به آنها اشاره کرد . به عنوان مثال انصار در مدینه، از مهاجرانی که از مکه و دیگر مناطق به مدینه آمدند بودند استقبال کردند و نه تنها ایشان را مسکن داده و با آنان همدردی می نمودند بلکه، آنان را بر خود مقدم می داشتند تا آن جایی که یک مسلمان انصاری دارای دو همسر بود یکی را طلاق می داد و چون عده، او تمام می شد، وی را به ازدواج مسلمانی از مهاجرین در می آورد، و بدینسان مسلمانان صدر اسلام با دادن زکات و پرداخت صدقات به هم یکدیگر را کمک می کردند . و در کنار آن بر بندگی و عبادت، و نماز و روزه نیز خوگرفته بودند ^۴ .

پیشی گرفتن دیگران بر مسلمانان

آری، مسلمانان در صدر اسلام به گونه ای بودند که امروزه بیشتر مسلمانان عکس آن را عمل می کنند، در عبادات، حتی در نمازهای پنجگانه روزانه سُستی می ورزند، و از نظر مادّی، به همیاری هیچ یک از برادران ایمانی خویش نمی شتابند . فقط اند کی خمس و زکات پرداخته و صدقاشان بسیار ناچیز است، در حالی که بر عکس این اعمال در میان غیر مسلمانان مشهود است . از نظر عبادت، هرچند به ظاهر، در بین آنان مردانی راهب و زنانی راهب وجود دارند . و اموال فراوانی را می بخشنند . دارای مؤسسات خیریه فراوانی هستند .

این جناب اخیراً در مجله المشاهد می خواندم : که تنها یک آمریکایی در حدود مبلغ صد میلیارد دلار را در اختیار بعضی از مؤسسات خیریه قرارداده است .

و بدینسان غیر مسلمانان از مسلمانان سبقت گرفته و در همه زمینه های زندگی بر

آنان پیشی گرفته اند . لذا، آنان ثروتمند شده و سروری یافته اند و ما بی چیز و زیر دست قرار گرفته ایم .

آری، مسلمانان به دستورات اسلام نسبت به ادای نماز و پرداخت زکات بی توجه شدند و رغبتی از خود نشان نمی دهند . لذا، جایگاه نماز که خداوند آن را در وقت های معین بر مؤمنان مقرر داشته است ضایع شده و زکاتی که خداوند آن را برای ایشان تعیین نموده مهجور مانده است، و حال آن که خدای سبحان آن را بر ایشان واجب کرده است و در این خصوص می فرماید : (إنما الصدقات للفقراء والمساكين والعاملين عليها والمؤلفه قلوبهم وفي الرقاب والغارمين وفي سبيل الله و ابن السبيل فريضه من الله والله علیم حکیم) ۵ . اگر مسلمانان نماز را آن طوری که شایسته نماز است اقامه می کردند، معنویت مسلمانان بیشتر از آنچه که امروز دارا هستند، می بود و همان طور اگر زکات را، مانند مسلمانان صدر اسلام می پرداختند امروز در جامعه اسلامی فقیری باقی نمی ماند و به طور یقین عمل خیر و مشروعی به سستی .

پی نوشتها

- ۱ . کسانی که چون در زمین به آنان توانایی دهیم، نماز برپا می دارند و زکات می دهند . سوره حج، آیه ۴۱ .
- ۲ . نماز بر مؤمنان، در اوقات معین مقرّر شده است . سوره نساء، آیه ۱۰۳ .
- ۳ . و کسانی که در اموالشان حقی است معلوم؛ برای سائل و محروم . سوره معارج، آیه ۲۴ و ۲۵ .
- ۴ . پرداختن به نماز و عبادت در برخی از مسلمانان به طوری بود که بیشتر وقت خود را به آن پرداخته و زن و فرزند و کسب و کار

را رها کرده بودند . اما رسول خدا آنان را از این کار به شدت باز داشت و به شدّت فرمود : [لارهبانیه فی الاسلام] « در اسلام رهبانیت نیست» .

۵. صدقات، تنها به تهیستان و بینوایان و متصدّیان گردآوری و پخش آن، و کسانی که دلشان به دست آورده می شود، و در راه آزادی برگان، و وامداران، و در راه خدا، و به درمانده، اختصاص دارد . این به عنوان فریضه از جانب خداست، و خدا دانای حکیم است . سوره توبه، آیه ۶۰ .

حج و جهاد

حج و جهاد

یکی از دستورات اسلام به مسلمانان انجام فریضه حج است که عبارت از خود سازی فردی و دور کردن شیطان های جن از اوست، و دیگر این که مسلمانان باید با مال و جان خویش در راه خدا جهاد کنند و از این طریق جامعه را تزکیه و از لوبِ وجود شیطان های انسان نما پاک نمایند، و این دو امر ضامن سعادت فرد و جامعه است .

در آیه شریفه آمده است : (ولله على الناس حجّ البيت من استطاع اليه سبيلا) ۱ و (وجاهدوا في الله حقّ جهاده) ۲ و (و جاهدوا في سبيل الله لعلّكم تفلحون) ۳ و باز در جای دیگر از کتاب می فرماید : (وجاهدوا بأموالكم و أنفسكم في سبيل الله ذلكم خير لكم إن كنتم تعلمون) ۴ . مسلمانان نیز از فرامین اسلام فرمانبرداری کرده و آموزه های آسمانی آن را به ویژه در مورد حج و زیارت خانه خدا، و جهاد در راه خدا و همراه با پیامبر اکرم با دقت و قدرت تمام دنبال می کردند . حال آن که امروزه شاهدیم که همه این آموزه ها در میان مسلمانان بسیار کم

رنگ وضعیف شده است تا جایی که گویی از دین روی گردان شده اند .

مسلمانان اولین و حج

بنا به شهادت تاریخ در روز گاران گذشته تعداد و رویکرد مردم به حج و زیارت بیت الله الحرام بیش از امروزه بوده است . به طوری که در زمان امام زین العابدین علیه السلام ، که خود آن حضرت هر ساله حج بجا می آورد، تعداد حاجیان به چهار و نیم میلیون نفر می رسید .

در کتاب وسائل، و دیگر کتاب ها آمده است که : بارها از ائمه طاهرینعلیه السلام می پرسیدند که عرفات و مشعرومنا، گنجایش وقف حاجیان را ندارند و ظیفه مردم چیست؟ و آنان می فرمودند : در همان جایی که ممکن است وقوف نمایند . آری، روز گاران پیشین مسلمانان به حج اهتمام فراوانی می دادند و از راه های دور و نزدیک قصد زیارت خانه خدا، کار و کاشانه را رها می کردند و به سوی معبد می شتافتند، با آن که مسافرت در آن زمان بسیار دشوار و طاقت فرسا بود و با توجه به وسایل مسافرتی آن زمان (چهارپایان) چه سختی ها را بر خود هموار می کردند تا خود را به معبد برسانند . و آیه شریفه چه زیبا بیان کرده است : (و تحمل أثقالكم إلى بلد لم تكونوا بالغيه إلا بشق الأنفس إن ربكم لرؤوف رحيم) ۵.

مسلمانان اولین و جهاد

مسلمانان صدر اسلام هم چنان با مال و جان خویش در راه خدا جهاد می کردند گویی دلباخته این کار بودند، و اصرار داشتند که این واجب را در رکاب رسول خدا انجام دهند . شیفته شهادت در راه خدا بودند، و هیچ عذر و بهانه ای، آنان را از آن باز نمی داشت، و درین میان افرادی همچون عمرو بن جموح و

حظله غسیل الملائکه، همراه با رسول خدا به جهاد پرداختند تا سرانجام در راه خدا به شهادت رسیدند، حال آن که عمر و بن جموج، لنگ بود، و به تصریح قرآن کریم جهاد به این گونه افراد واجب نیست . خانواده اش او را از رفتن به میدان باز می داشتند . اما او خود را از آنان رهانیده نزد رسول خدا آمد و گفت : يا رسول الله، خویشان من می خواهند به جهت نقصی که من دارم مرا از رفتن به میدان باز دارند، اما به خدا قسم من امیدوارم با همین پای لنگ به بهشت وارد شوم . آن گاه در رکاب پیامبره مبارزه پرداخت تا به شهادت رسید، و حظله غسیل الملائکه، فردای شب زفافش به شهادت رسید، با این که پیامبر به او اجازه داده بود در مدینه بماند، اما او در همان بامداد شب زفاف در حالی که هنوز غسل نکرده بود شتابان به سوی میدان آمد و در رکاب رسول خدا تا سرحد شهادت به مبارزه پرداخت . آن گاه پیامبر فرمود : فرشتگان را دیدم که حظله را میان آسمان و زمین با آب باران بر گستره ای زرین غسل می دهند .

پی نوشته‌ها

۱. و برای خدا، حج آن خانه، بر عهده مردم است؛ البته بر کسی که بتواند به سوی آن راه یابد . سوره آل عمران، آیه ۹۷ .
۲. و در راه خدا چنان که حق جهاد در راه اوست جهاد کنید . سوره حج، آیه ۷۸ .
۳. و در راه خدا جهاد نمایید، باشد که رستگار شوید . سوره مائدہ، آیه ۳۵ .
۴. «و با مال و جانتان در راه خدا جهاد کنید،

اگر بدانید، این برای شما بهتر است . » سوره توبه، آیه ۴۱ .

۵. و بارهای شما را به شهری می برند که جز با مشقت بدنهای بدان نمی توانستید برسید به یقین پروردگار شما روئوف و مهربان است . سوره نحل، آیه ۷ .

امر به معروف و نهی از منکر

امر به معروف و نهی از منکر

یکی دیگر از سفارشات اسلام به مسلمانان نیکی با یکدیگر و پرهیزگاری، و همدیگر را به حق و شکیابی سفارش کردن است، چیزی که عامل مصونیت جامعه است، هم چنان که به مسلمانان گوشزد می نماید که به نیکی ها روآوردن و از زشتی ها دوری گزیند . که این نیز باعث ولایت و سرپرستی جامعه است، و به سبب این دو اصل : مصونیت و سرپرستی جامعه است که جامعه بشری دچار انحراف نمی شود، و از سلطه گردنکشان و خود کامه گان در امان می ماند . خداوند متعال در این آیات : (وتعاونوا على البر و التقوى) ۱ (و العصر ان الانسان لفی خسر إلا۔ الذين آمنوا و عملوا الصالحات و تواصوا بالحق و تواصوا بالصبر) ۲ (ولتكن منکم امه يدعون الى الخير و يأمرن بالمعروف و ينهون عن المنکر و اولئک هم المفلحون) ۳ . به همین مسایل اشاره فرموده است . البته، شایان ذکر است هر چند ظاهر آیه (ولتكن منکم امه ...) ۴ به گروه ویژه ای از مؤمنان اختصاص دارد، امّا برخی فقهاء فرموده اند که، معنا و مفهوم آیه شامل همگان می شود، لذا بر همگان است که به کارهای شایسته و دوری از زشتی ها امر کنند، زیرا خداوند در آخر این آیه کریمه می فرماید : (... و اولئک هم المفلحون) . یعنی، کسی که امر به معروف و نهی از منکر نکند؛

رستگار نخواهد بود، پس کلمه (مِنْ) در آیه شریفه (ولتکن منکم . . .) بنا به قول ادبیان و ادبیات و به قرینه (و اوئلک هم المفلحون) به معنای (بعض) نیست.

گذشته و حال مسلمانان

به گواهی تاریخ مسلمانان در روزگاران گذشته در نیکوکاری و پرهیزگاری با یکدیگر همکاری خوبی داشتند، همدیگر را به حق و صبر سفارش می نمودند و به نیکی و مهربانی فرا می خواندند و امر به معروف و نهی از منکر می کردند. اما امروزه همه این صفات نیک در میان مسلمانان کم رنگ شده است. از این رو انحرافات گسترش یافته و سرکشان و خودکامه گان بر مردم چیره شدند. سرزمین های اسلامی آکنده از منکرات علنی شده است. و محترماتی همچون شراب، قمار، ربا، مالیات، عوارض گمرکی و دیگر محرماتی که بر خلاف آموزه های اسلام است؛ جوامع اسلامی را فرا گرفته است. اما مسلمانان با کمال بی توجهی از کنار آن می گذرند بدون این که امر به معروف و نهی از منکر نمایند، این وضع موجود مسلمانان است.

و در خصوص فراخواندن به نیکی ها و سفارش یکدیگر به حق و صبر باید گفت: این دستور الاهی به بوته فراموشی سپرده شده است تا جایی که عوض دعوت به اتحاد و همکاری و دیگر نیکی ها، فراخوان دشمنی و تفرقه شده اند. و به جای سفارش به حق و بردباری، یکدیگر را به پیروی از باطل و هوا و هوس ها توصیه می کنند. بی تردید مسلمانانی هستند که همه این امور را رعایت می کنند و تمام دستورات اسلام را اجرا می نمایند؛ اما سخن از مسلمانان صدر اسلام است که یکپارچه همه این امور را به طور کامل انجام

می دادند . حال آن که امروز تنها بعضی از مسلمانان، آنهم به طور ناقص و گزینشی، به این امور اهمیت می دهند، و این امر بدیهی است که شکل ناقص، نتیجه مطلوب و کامل نمی دهند، لذا انحراف گسترش یافته، فساد فراوان گشته و استبداد غوغایی کند . در مجله ای می خواندم : در پایتخت یکی از کشورهای اسلامی چهارده هزار مشروب فروشی و نیز تعداد زیادی مراکز فحشاء وجود دارد . و مجله دیگری نوشتہ بود : درآمد بیشتر مردم یکی از کشورهای اسلامی که کشوری بزرگ و ثروتمند و پر جمعیت، دارای معادن فراوان؛ روزانه به یک دلار هم نمی رسد و نیز در مجله دیگری آمده بود : مردم بیشتر کشورهای اسلامی، گرفتار حکومت های بی رحم و خشن پلیس هستند و با سرکوب پلیس، مردم در فضایی زندگی می کنند که حفقان سراسر آن را فرا گرفته است . از این قبیل گرفتاری ها، آنان را مستأصل نموده است .

پی نوشتها

۱ . و در نیکوکاری و پرهیز کاری با یکدیگر همکاری کنید . سوره مائدہ، آیه ۲ .

۲ . سو گند به عصرِ غلبه حق بر باطل، که واقعاً انسان دستخوش زیان است؛ مگر کسانی که گرویده و کارهای شایسته کرده و همدیگر را به حق سفارش و به شکیایی توصیه کرده اند . سوره عصر، آیه ۳ .

۳ . و باید از میان شما، گروهی مردم را به نیکی دعوت کنند و به کار شایسته وا دارند و از زشتی باز دارند، و آنان همان رستگارانند . سوره آل عمران، آیه ۱۰۴ .

۴ . و باید از میان شما، گروهی باشند . . . .

۵ . مشهور فقهاء امر به معروف

و نهی از منکر را واجب کفایی می دانند .

ثروت در اسلام

ثروت در اسلام

اسلام دستورات ویژه اقتصادی دارد که به مسلمانان سفارش شده که از این روش پیروی نمایند . نظامی که در تعادل و انسجام، هیچ نظام اقتصادی دیگری به استواری آن نمی رسد، زیرا همه نظام های اقتصادی دیگر از افراط یا تفریط، و قصور یا تقصیر خالی نیستند . حال آن که در سایه نظام اقتصادی کامل اسلام، فرد و جامعه، و زمامدار و مردم سعادتمد خواهند بود .

این نظام از سویی، امور منفی همچون : ربا، غش در داد و ستد، رشوه، اسراف و تبذیر، خوردن به ناحق اموال مردم، مصادره اموال، مالیات های کلان بر ساخت و سازها، به داد و ستد های ملکی، مالیات بر صادرات و واردات، و بر حرفه ها و پیشه های شغلی و ... که به نوعی با مسائل اقتصادی در ارتباطند را منوع و حرام کرده است . و از سوی دیگر امور مشتبی همچون : باز گرداندن امانت ها، پای بندی به پیمان های معاملاتی، تقسیم ارث بین وارثان، خمس، زکات، جزیه، خراج و پاره ای از پراخت های مالی دیگر را بر مردم واجب می گرداند . و یکی دیگر از سفارش های اسلام ادای حقوق مردم است . باید اموال و دارایی های مردم حفظ شود و بخشش اموال در راه منافع عمومی، امور خیریه، قرض الحسنة، و دیگر اموری را که موجب پیوند و انسجام جامعه و استحکام روابط اقشار مختلف جامعه اسلامی و همچنین استواری پایه های آن می گردد؛ موجب تشویق قرار می دهد . مسلمانان عصر های گذشته به این امور اهمیت ویژه ای می دادند و در اجرای اوامر و نواهی نظام اقتصادی دقت کافی به کار می بستند، لذا

ربا و رشوہ، تقلب و اسراف در میان آنها کمتر بود . اموال یکدیگر را به ناحق نمی خوردند . و در مقابل، امانتدار و به پیمان هایشان پای بند بودند . ارث را به وارثان حقیقی ادا می کردند و به دادن خمس و زکات و برخی اتفاقهای واجب و مستحب پای بند بودند . سنت قرض الحسن در میان مسلمانان یک امر رایجی بود . و دریک کلام تمام احکام مالی (اقتصادی) اسلام را رعایت می کردند و به آن پای بند بودند، لذا هم خود سعادتمند شدند و هم موجب رستگاری مردم و آبادی سرزمین ها گشتند .

اما با کمال تأسف امروزه مسلمانان از نظام اقتصادی اسلام فاصله گرفته اند، و از آن روی گردان شده اند، به گونه ای که همه محترمات مالی در بین آنها گسترش یافته بیشتر واجبات و مستحبات مربوط به نظام مالی اسلام، متوجه مانده است . به طوری که نظام ربا، بی چون و چرا بر نظام بانکی کشورهای اسلامی حاکم شده است . هم چنان که نظام تقسیم ارث نیز در بین آنان مخدوش گردیده است، به گونه ای که بسیاری از آنها به احکام ارث عمل نمی کنند، یا بهره زن را، به اندازه بهره مرد قرار می دهند . و این بر خلاف فرمایش خداوند در قرآن است که می فرماید : (للذکر مثل حظ الأئشين) ۱ .

اسلام و برابری مردان و زنان

این مسئله بر کسی پوشیده نیست که اختلاف در ارث مرد و زن صرفاً جنبه اقتصادی دارد و در نهایت هم به نفع خانواده و جامعه اسلامی است، و اقتصاددانان نیز این مسئله را موجب تعديل ثروت قلمداد می کنند . و **الا** از نگاه انسانی، خداوند متعال تساوی مرد و زن را در این آیه

شريفه مورد تأكيد قرار داده است . (يا أيها الناس إنا خلقناكم من ذكر و أنثى و جعلناكم شعوباً و قبائلَ لتعارفوا انْ أَكْرَمْكُمْ عند الله أَنْتِيَكُمْ) ۲۰ . و در بعضی آيات قرآنی نام هر یک از مرد و زن مسلمان را در کنار دیگر ذکر نموده است مانند :

(إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ، وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ، وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ، وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ، وَالْخَاسِعِينَ وَالْخَاسِعَاتِ، وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ، وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ، وَالْحَافِظِينَ فَرُوجُهُمْ وَالْحَافِظَاتِ، وَالذَاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَاكِرَاتِ، اعْدَ اللَّهُ لَهُمْ) .

پی نوشتها

۱ . سهم پسر، چون سهم دو دختر است . سوره نساء، آیه ۱۱ .

۲ . ای مردم، ما شما را از مرد و زنی آفریدیم، و شما را ملت و قبیله گردانیدیم تا با یکدیگر شناسایی متقابل حاصل کنید . در حقیقت ارجمندترین شما نزد خدا پرهیزگارترین شماست . سوره حجرات، آیه ۱۳ .

اسلام برترین نظام اقتصادی

اسلام برترین نظام اقتصادی

به هر حال، نظام مالی اسلام برترین نظام اقتصادی است که جهان بشریت از آغاز حیات تا انقراض خویش آن را شناخته یا خواهد شناخت، زیرا با دستورها و قانون های عادلانه خود، می تواند همه مردم را بی نیاز گرداند، و رفاه و آسایش زندگی آنان فراهم کنده؛ لیکن به شرط آن که به طور کامل مقررات آن اجرا شود، اما چنانچه بخشی از آن را گرفته و قسمی دیگر ترک شود؛ نتیجه ای جُز فساد و ناخشنودی خدای متعال و زشت نشان دادن چهره اسلام چیزی در پی نخواهد داشت . که این خود گناه نابخشودنی است . به عنوان مثال اسلام گرفتن اموال مردم را هر چند کم، و زیر هر عنوان، به طور مطلق حرام می شمارد، لذا اموری مانند ربا، رشوہ، گمرک، مالیات، مصادره اموال، تعرفه های ساختمان، بازرگانی، شغل، صنعتگری، شرکت و مانند آن در نظام اقتصادی اسلام وجود ندارد . و مالیات های اسلامی در خمس، زکات، جزیه و خراج محدود می شود .

شخصی خدمت امام صادق علیه السلام رسیده درباره زکات و اموالی که زکات به آنها تعلق می گیرد پرسید و عرض کرد : در شهرهای ما برنج هست . آیا بر من واجب است زکات برنج را بپردازم ؟ حضرت او را از این کار نهی کرد و فرمود : من

به تو می گویم رسول خدا زکات را بر نه چیز واجب فرمود و تو می گویی در شهرهای ما برنج هست؛ پس بنا به فرمایش حضرت زکات به برنج تعلق نمی گیرد، و هم چنان که از فقهای بزرگ ما نقل شده، و این جانب نیز از مرحوم پدرم شنیدم^۱، به کسانی که می خواستند بیش از حقوق شرعی که بر گردنشان بود پردازنند^۲، اظهار می داشتند من نمی خواهم حتی یک ریال از حقوق شرعی نزد شما باقی بماند و همین طور مایل نیستم حتی یک ریال اضافه بر آن دریافت نمایم.

و در حدیث آمده است؛ «خداؤنده برای بندگانِ فقیر خود، حق مشخصی را در اموال ثروتمندان قرار داده است .» لذا؛ فقیه یا غیر فقیه حق ندارد چیزی از اموال فقیران را در اموال ثروتمندان قرار دهد و بر عکس . مگر آنچه که خداوند واجب فرموده و رسول خدا بیان نموده است .

رسول خدا می فرماید : (انّما أَمْرَتُ أَنْ أَخْذَ مِنْ أَغْنِيَائِكُمْ وَ أَضْعَفَ فِي فَقَرَائِكُمْ) . « من امر شده ام مال را از ثروتمندان بستانم و در راه فقیران شما مصرف کنم .

آری، این شیوه مسلمانان در گذشته بود . اما در این روزگار همان گونه که بر همگان روشن است وضع کاملاً متفاوت شده است .

پی نوشتها

۱ . مرحوم حضرت آیه الله العظمی حاج سید مهدی شیرازی که یکی از مراجع تقلید زمان خویش بود .

۲ . این عمل را بعضی بنا بر احتیاط، انجام می دادند .

اوامر و نواهی اسلام

اوامر و نواهی اسلام

اسلام مسلمانان را به عفت و پاکدامنی سفارش می کند . چیزی که موجب پاکی و خوشبختی خانواده و نیز استحکام پیونداتها و روابط و همچنین استواری بنیان و کیان آن می گردد، و در مقابل، از بی بند و باری و افسار گسیختگی و فساد و هرزگی باز می دارد تا این طریق، پاکی و قداست جامعه بشری حفظ شده و پیوند و روابط آن استوار گردد و عفت و امنیت آن تأمین گردد، و بر اساس این دو محور است که امنیت خانواده حفظ و جامعه سالم می ماند .

در گذشته مسلمانان، به اوامر اسلام گردن نهاده، خود را به زینت عفت و پاکدامنی و صلاح آراسته و از نواهی اسلام احتساب می کردند . از زنا و لواط دوری می گزیدند و مصدق این آیه شریفه بودند که می فرماید : (وَ الَّذِينَ هُمْ لِفِرْوَاجِهِمْ حَافِظُونَ إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكُتْ أَيْمَانَهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِين)^۱ .

در حالی که امروزه در بیشتر شهرها و کشورهای اسلامی روسپی خانه های عمومی، و مراکز فساد و فحشاء آشکارا فعالیت می کنند تا جایی که بعضی گزارش های رسمی حاکی از آن است که حکومت یکی از کشورها در همه استان ها روسپی خانه

هایی را به راه انداخته است . هم چنان که لواط , نزد برخی دولت های حاکم بر کشورهای اسلامی امری عادی تلقی می شود . تا جایی که حکومت یکی از کشورهای اسلامی , انحراف جنسی را همچون ازدواج دانسته و با بی شرمی

تمام، هُتلی را برای ازدواج رسمی مردان با یکدیگر اختصاص داده است . و از طریق این تسهیلات شیطانی فریبنده، انحراف جنسی را ترویج، و ازدواج مرد با مرد را مورد تشویق قرار می دهند . و مردم را نسبت به ازدواجی که خدای سبحان آنرا دژی برای مردن و زن قرار داده تا جسمشان سلامت، فکرشان آسوده و نسل شان سالم بماند؛ بی رغبت می کند . از این گذشته، این حکومت و دیگر حکومت های کشورهای اسلامی به همه اینها بسته نکرده، بلکه از طریق قوانین خود که هیچ اصل و ریشه الاهی ندارد در مقابل سنت ازدواج می ایستند و مانع ازدواج شرعی می شوند تا جائی که پسر و دختر جوان مسلمان دیگر قادر به ازدواج نیستند . در گزارشی می خواندم : که تنها، در یک کشور اسلامی ده میلیون پسر و دختر جوان که به سن ازدواج رسیده اند، امکان ازدواج برایشان فراهم نیست . هم چنان که در گزارشی مربوط به کشوری دیگر آمده است : که در آن بیش از پانزده میلیون پسر و دختر جوان هستند که امکان ازدواج ندارند .

چرا سهل انگاری در ازدواج

چرا سهل انگاری در ازدواج

اگر امروز می بینیم ازدواج این گونه مورد سهل انگاری و بی توجهی قرار می گیرد، از این بابت است که دولت های حاکم بر کشورهای اسلامی به طور غیر مستقیم مانع از این امر شده اند، آنها آشکارا از ازدواج جلوگیری نمی کنند تا مردم تکفیرشان کرده علیه شان اعلام جنگ نمایند؛ بلکه در نهان و با نیرنگ اقداماتی انجام می دهند که در نتیجه سد راه امر ازدواج می گردد .

عامل نخست

حکومت ها مردم را از حق خود در این که مالک قطعه زمینی شوند محروم می کنند، و به آنان اجازه نمی دهند جز با خریدن، مالک زمینی شوند . حال آن که پیامبر اسلام فرمود : «الأرض لله ولمن عمرها» «زمین از آن خداست و هر کس که آن را آباد کند»، و به علت همین مشکلات زمین است که یک جوان نمی تواند برای خود خانه ساده ای بنا کند .

عامل دوم

این حکومت ها مانع از بهره برداری از مباحثاتی شده اند که خداوند آنها را برای همه مردم قرار داده است . مباحثاتی همچون : هوا، آب، اقیانوس ها، دریاهای و منابع آن مانند مروارید، مرجان، ماهی و ... جنگل ها و مراعع، بیشه ها و معادنی مانند آهک، نمک و ...؛ در گزارشی رسمی در این زمینه آمده بود که : در یکی از کشورها هشتصد نوع معدن از جمله طلا و نفت و اورانیوم وجود دارد، امّا با کمال تأسف حکومت آن کشور با این که ادعای اسلامی بودن هم دارد بر روی همه آنها دست گذاشته، و مردم را از بهره برداری آنها محروم ساخته است اگر کسی به خود جرأت دهد تا مقداری از آن معادن را استخراج نماید مورد تعقیب و پی گرد واقع می شود و آحیاناً زندانی و مورد شکنجه قرار می گیرد، و یا حداقل از او غرامت گرفته وی راتعزیر می کنند

عامل سوم

هم چنان که این حکومت‌ها، بر خلاف اسلام، مانع مردم از کسب مباح هستند، و زور گویانه، ادعا می‌کنند کسب و کار نیاز به پروانه کسب و مالیات و مانند آن دارد. إقداماتی که مانع کسب و کار مردم می‌شود. به هر حال این سه مُعْضَل که دستِ حکومت‌ها پشت آن است موجب کاهش میزان ازدواج در بین جوانان مسلمان و تقریباً متوجه ماندن آن گردیده است.

اسلام و ازدواج

اسلام با قوانین عادلانه و نگرش دقیقی که بر جوامع بشری دارد، مسئله ازدواج را بسیار مورد تشویق قرار داده است، زمینه‌های کمک به انجام ان را فراهم آورده، و تمام راه‌هایی را که به ازدواج می‌انجامد گشوده و هموار کرده است، و در مقابل همه عوامل باز دارنده را از سر راه ازدواج برداشته است، و بستر کسب و کار، و درآمد و مسکن را برای جوان فراهم می‌کند و از سوی دیگر تجرد و روی گردانند از ازدواج را ناخواهایند می‌شمارد. خدای سبحان می‌فرماید: (و أَنْكَحُوا الْأُنْثَى مَّا مَنَّكُمْ و الصالحين من عبادكم و إمائكم إن يكُونوا فقراء يغفهُم الله من فضله، و الله واسع عليم) ۲ و رسول خدا می‌فرماید: (تَنَسَّلُوا تَكْثِرُوا، فَإِنَّى أَبَاهِي بِكُمِ الْأَمْمِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَوْ بِالسَّقْطِ) ۳. در کتاب شریف کافی روایتی نقل است: پیامبر دختر عزیز خویش فاطمه زهراء سلام الله علیها، آن سرور بانوان دو جهان، را با مهری که از سی درهم بیشتر نبود به ازدواج علی علیه السلام در آورد.^۴.

پی‌نوشتها

۱. و آنان که دامان خود را حفظ می‌کنند. و تنها با همسران و کنیزان خود در می‌آمیزند که در این صورت نکوهشی بر ایشان نیست. سوره مؤمنون، آیه ۵ و ۶ ..

۲. بی همسران خود، و غلامان و کنیزان درستکارتان را همسر دهید. اگر تنگ‌دستند، خداوند آنان را از فضل خویش بی نیاز خواهد کرد، و خدا گشايشگر داناست، سوره نور، آیه ۳۲.

۳. ازدواج کنید و زاد و ولد نمایید تا فرونی یابید؛

چرا که من به تعدادِ شما ولو فرزندِ سقط شده ای هم که باشد، بر دیگر امت ها مباهات می کنم . اصول کافی و ج ص .

۴. البته، پوشیده نماند این حدیث که مَهر فاطمه زهرا (س) را سی درهم ذکر می کند با احادیشی دیگری که مهر السنه را نزدیک به پانصد درهم می دانند منافاتی ندارد . چرا که در آن زمان، بهای درهم و دینار در مناطق مختلف، متفاوت بوده است هم چنان که امروز نیز بهای درهم و دینار در کشورهای مختلف، متفاوتند مانند درهم اماراتی، درهم کویتی، درهم عراقی، و درهم اردنی و ...

اسلام و موانع پیشرفت

اسلام و موانع پیشرفت

دین اسلام سربلندی و کرامت، شرافت و سروری، و پیشرفت و شکوفایی را برای بشریت به ارمغان آورده است، و برای تحقق همه آنها، راهکارهایی را پیش روی مسلمانان نهاده است و عوامل مانع این تحول را بر آنان حرام کرده است، که مهمترین آن عوامل؛ مشروبات الکی و مواد مخدر است که عقل را زایل و غیرت را می میراند و موجب از بین رفتن نشاط و فعالیت فرد می گردد، ازین رو اسلام طبق نص صریح قرآن کریم و احادیث متواتر از رسول خدا و اهل بیت طاهرینش شراب خواری را مطلقاً حرام کرده و به شدت با آن به مقابله برخاسته است . و برای شراب خوار حد شرعی و کیفر سختی معین کرده است . در صدر اسلام، مسلمانان نیز، از شراب خواری دوری می جستند و با تمام توان با آن مبارزه می کردند و با شراب خواران قطع رابطه و از آنها روی می گردانیدند . به طوری که نه به آنان همسر داده و نه

از ایشان همسر می گرفند . حتی خلفای بنی امیه و بنی عباس که به شراب خواری می پرداختند این عمل را مخفیانه انجام می دادند و سعی می کردند ظاهر خود را آراسته جلوه دهن و بر کسانی که تظاهر به شراب خواری می کردند حد شرعی جاری می کردند .

مسلمانان امروز و می گساری

متأسفانه، امروزه شراب خواری و می گساری در کشورهای اسلامی، به پدیده رایجی تبدیل شده است تا جائی که نقل شده : زمانی نخست وزیر یک کشور اسلامی به یکی از روستاهای کشورش سفر کرد و چون در آن جا مغازه شراب فروشی نیافت؛ بخشدار آن ناحیه را توبیخ نمود و اولین کاری که پس از بازگشت به پایتخت انجام داد این بود که آن بخشدار را از مقام خود برکنار کرد و نخستین کاری که بخشدار جدید انجام داد این بود که یک مغازه شراب فروشی در آن روستا به راه انداخت .

داوری در اسلام

داوری در اسلام

اسلام به مسئله قضاؤت و دادگستری در جامعه اهمیت ویژه ای قایل است و لذا، امنیت، آسایش، آرامش و آسودگی کامل و حفظ آبروی مسلمانان را در سایه‌های این بخش از دین می دارد و حفظ حقوق فردی و اجتماعی آنان را مقرر می دارد، لذا برای تحقق همه این موارد و تضمین تداوم آنها، برای قوه قضائیه، استقلالی ویژه، و جایگاهی برجسته و احترامی فوق العاده قایل شده است . و کار قاضی را با دو زاویه دید، از جهتی دشوار و از جهتی آسان قرار داده است .

اسلام از جهت بی طرفی و عدم جانبداری یکی از طرفین دعوا، و نیز از جهت دقت، و تقوی در صدور حکم، و پرهیز از رشوی خواری یا گرفتن هدیه، بر قاضی سخت گرفته است تا جایی که در تهدید او می فرماید : (القاضی علی شرف جهنم) «قاضی بر لب پرتگاه جهنم قرار دارد»، اما از جهت سادگی کار و قرار ندادن و نداشتن حاجب و دربان بر او آسان گرفته است . هم چنین

بر

او لازم دانسته در قضاوت و پایان دادن به اختلاف طرفین شتاب نماید؛ بدون آن که از طرفین دستمزدی طلب کند یا از آنان مالیات و کارمزد و مانند آن در یافت نماید . چه این که اسلام چنین عملی را سخت بر او حرام کرده است، و مسلمانان نیز به این اصول و مقررات مربوط به امر قضا پای بند بودند . در نتیجه قضاوت در بین آنان طبق اوامر اسلام و نواهی قرآن و بیان پیامبر و امامان اهل بیت علیهم السلام صورت می گرفت . از این رو امر قضاوت، در نهایت سادگی و بدون اتفاف وقت و مال، و همزمان در نهایت پاکی و عدالت، و بدون هیچ گونه انحراف و جانبداری و اجحاف و دست به دست کردن به سامان می رسید .

تاریخ نگاران آگاه غربی معترفند : یکی از عوامل پیشرفت شگرف و گسترش سریع اسلام ناشی از این بود که مردم سادگی، پاکی، دادگری، سلامت، استقلال، بی طرفی و برابری همگان از حاکم و محکوم گرفته تا زمامدار و رعیت را در قضاوت اسلامی مشاهده کردند . به گونه ای که حتی رسول خدا و امیرمؤمنان علیه السلام خود، همراه با طرف دعوای شان بی آن که میان خود و ایشان تفاوتی قائل شوند، در دادگستری حضور می یافتدند .

وظایف قاضی

آری، در گذشته قاضی، همان گونه که اسلام تکلیف او را مشخص کرده بود، مانند یک فرد معمولی در مسجد یا یکی از مکان های عمومی برای خدمت به مردم حضور می یافت تا در دسترس و حضور همگان باشد و بر اساس گفته شهود و دلایل موجود، یا طبق سوگند «قسامه»^۱ میان آنان داوری نماید^۲

. گاهی نیزه بر اساس برخی قرائنا و شواهد دیگری که کاشف از اصل دعوا و ماهیت آن بود قضاوت می کرد، که این گونه قضاوت ها، بر حسب موازین اسلامی مذکور در باب قضاوت انجام می گرفت.

در یک مرحله از تاریخ اسلام، مسئولیت قضاوت یکی از قاضیان که در شهر بزرگ و پر جمعیت کوفه قضاوت می کرد، بسیار طولانی شد به طوری که از زمان عمر بن الخطاب تا زمان عبدالملک بن مروان ادامه پیدا کرد. این فرد در تمام این مدت قاضی بود، و شیوه کار او بدین گونه بود که در مقابل مردم و بی هیچ پرده پوشی و این دست آن دست کردن و سهل انگاری در مسجد حضور می یافت و در بین مردم به داوری می پرداخت. یکبار به مسجد نیامد و درخانه بین دو نفر داوری کرد. چون این خبر به امام علی علیه السلام رسید او را بابت این کار سرزنش نمود و به وی دستور داد تا برای قضاوت در مسجد و میان مردم حضور یابد. در صدر اسلام دادگاه اسلامی این گونه بود و قاضی دور از هر آسودگی به ساده ترین شکل و سریع ترین و جه ممکن، به حل مشکلات و اختلافات مردم می پرداخت.

اما امروزه همه این مزایای نظام قضایی اسلام از بین رفته، پاکی و عدالت از شرایط قضاوت محسوب نمی شود. قضاوت بی نهایت پیچیده شده و نه تنها اغلب غیر اسلامی شده است، بلکه همان گونه که در همه کشورهای اسلامی شاهدیم، بر اساس قوانین وارداتی غرب یا شرق، یا بر اساس قوانینی است که قانون گذاران آن

به نظام قضائی اسلام اعتقادی ندارند و یا بی اطلاع از احکام قضایی اسلامی هستند . قضاوت می کنند .

پی نوشتها

- ۱ . در اصطلاح «قضا» به شهودی گفته می شود که در اثبات ادعای خود سوگند یاد می کنند .
- ۲ . و این طبق فرمایش رسول خدا بود که فرمود : [اَمَّا أَقْضَى يَنْكِمُ بِالْبَيْنَاتِ وَالْأَيْمَانِ] من بر اساس بینه و سوگند، بین شما قضاوت می کنم .

جامعه و سیاست در اسلام

جامعه و سیاست در اسلام

اسلام می خواهد، مسلمانان در سایه رحمت و رافت و قوانین حکیمانه و عادلانه اش، سروری، پیشوایی، بزرگی و عظمت یافته، رهبری ملت ها را در دست گیرند . و برای تحقق این مهم آنان را امر فرموده که با یکدیگر وحدت و یکپارچگی و برادری داشته در راه تشکیل امت واحده گام بردارند، و نیز ایشان را از تفرقه و از هم گسستن منع فرموده است .

مسلمانان نیز ، دستورات اسلام مبني بر یگانگی و برادری و امت واحده را گردن نهاده از تفرقه و جدایی خودداری می کردند . و بدین ترتیب همان گونه که اسلام برای آنان می خواست سروری جهان و رهبری ملت ها را در دست داشتند، در حالی که امروزه پس از آن که مسلمانان اوامر اسلام در این زمینه را واگذاشته و بر عکس گرد منهیات دین گشتند؛ زیر دست و دنباله رو، ستم کش و ظلم پذیر، بیچاره و آواره، و خوارتر و نگون بخت تر از بردگان شده اند، و این سزای روی بر تافقن مسلمانان از تعالیم مترقبی اسلام است .

پس همان طور که گفته شد مسلمانان صدر اسلام، مقررات اسلامی را مو به مو اجرا می کردند و این آیه قرآن را سر لوحه کار خویش قرار می دادند که می فرماید : (و إِنْ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أَمْهَ وَاحِدَهُ وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونَ)۱

و بر این اساس بود که نه از تفاوت های قومی و قبیله ای خبری بود و نه از مرزهای جغرافیایی و درگیری های مرزی، گرچه مسلمانان در گستره سرزمین های اسلامی، حکومت های متعددی داشتند ۲ اماً متصرفات متعدد آنان بر اساس یک حکومت مرکزی اداره می شد، ولذا مسلمانان با آزادی کامل در پهنه سرزمین اسلامی سفر می کردند و به آسانی از دیاری به دیار دیگر می رفتد بی آن که نیاز به گذرنامه و خروجی و أمثال آن داشته باشد.

نمونه ای از امت واحد

این جانب شصت سال پیش از این، شخصاً نمونه هایی از این مظاهر اسلامی که قرآن به آن دستور می دهد را، شاهد بودم، زمانی که بین عراق و دیگر کشورهای اسلامی مانند: ایران، کویت، بحرین، عمان، حجاز، سوریه، لبنان و سایر کشورها، مانند امروز مرزهای جغرافیایی ساختگی وجود نداشت، هم چنان که در آن دوران کشور پهناور هند نیز چنین بود. به طوری که مسلمانان هند از آن خطه دور دست به عراق می آمدند و مردم عراق نیز برای گردشگری و یا تجارت بدون هیچ مانعی به آن سامان سفر می کردند، به همان سادگی که امروز یک فرد عراقي از نجف به کربلا، یا از کربلا به کاظمین و سامرا و از آن جا به بغداد، یا از بغداد به بصره سفر می کند، و خوب به خاطر دارم که چگونه مردم از دورترین نقاط با آزادی کامل به عراق آمده و از آن جا به حج رفته، سپس به عراق بازگشته و عازم کشورها و شهرهای خود می شدند، و یا از حجاز و سایر کشورهای اسلامی برای زیارت عتبات مقدسه و مراقد مشرفه به عراق می آمدند بدون این که نیازمند

گذرنامه یا اجازه ورود و خروج باشند و یا موانع کاذب و مرزهای ساختگی جغرافیایی مانع آنان گردد.

اما بر عکس، امروزه کشورهای غربی امت واحده تشکیل داده اند. مرزها را از میان برداشته و شناسنامه و گذرنامه را کنار گذاشته اند و زمینه را برای تشکیل امتی واحده فراهم آورده اند، در حالی که مسلمانان تمام این ها را ترک کرده اند و مصدق هشدار امام علی بن أبي طالب واقع شده اند. آن گاه که مسلمانان را از پیامدهای روی گردانی از قرآن و تعالیم اسلام بر حذر داشت و فرمود: (و الله الله في القرآنِ، لا يسبقُنَّكم بالعملِ به غيرِكم) ^۳.

مسلمانان و برادری اسلامی

یکی دیگر از دستورات اسلام، برادری اسلامی است که مسلمانان به آن پای بند بودند. بر این اساس یک فرد مسلمان، دیگر مسلمانان، چه مرد و چه زن را برادر و یا خواهر دینی خود می دانست و خدای متعال نیز می فرماید: (انما المؤمنون أخوه) ^۴.

و هم چنان که تاریخ نگارش کرده اند پیامبر نیز دو بار میان مسلمانان پیوند برادری ایجاد کرد. یک بار در مکه و بار دیگر در مدینه. رسول خدا در مدینه بین مهاجران و انصار برادری برقرار کرد. در نتیجه هر یک از مهاجران با یکی از انصار برادر شدند و این به روشنی گویای آن است که یکی از وظایف نظام تعدد آرا و احزاب آزاد، که رمز پیشرفت و شکوفایی یک ملت است؛ همانا حفظ شؤون برادری در میان یکایک آن ملت و نیز پاس داشتن حقوق برادری در تعامل آنان با یکدیگر است. هم چنان که انصار و مهاجران نیز

این شؤون و حقوق را حفظ و رعایت می کردند . درست عکس آنچه امروزه در بین گروه های اسلامی مشاهده می شود . این ها هم دیگر را ضایع می کنند و به هیچ وجه به اصول اولیه تعدد آرا و احزاب، که اسلام برای آنان ترسیم نموده پای بند نیستند، لذا زمانی که با یکدیگر در ستیزند نمی توانند از اسلام دم زده، و یا خود را به مسلمانان نسبت دهند، چرا که با این سوء نیت و بد رفتاری خود، چیزی جز بدنامی نصیب اسلام و مسلمانان نمی کنند، در حقیقت آنان با رفتار ناپسند خود، برادری اسلامی را که آین اسلام بر مسلمانان واجب کرده است، زیر پا گذاشته اند .

باری، مفهوم برادری اسلامی، همان رفتاری است که انصار با برادران مهاجر خویش داشتند، خانه به آنان دادند و آن ها را مهمان خود نمودند، و همه نیازمندی های اولیه زندگی را در اختیار و دسترس مهاجرین قرار دادند؛ و آنان را در کسب و کار و تجارت، کشت و زراعت، و حرفه و صنعت و غیره سهیم نمودند .

امروز کمترین حد پای بندی به همبستگی اسلامی این است که : چنانچه مسلمانی از هر نقطه جهان، به کشوری اسلامی مسافرت کرد و در آنجا ساکن شد؛ مسلمانان آن سامان با او به گونه ای رفتار و برخورد نمایند که با هم دیگر رفتار و برخورد می کنند .

آزادی های جامعه مسلمان

در باب آزادی های اسلامی نیز، مسلمانان همین وضعیت را داشتند یعنی در هر شهر و یا کشور اسلامی که وارد می شدند در همه زمینه ها به جز محرمات، که تعداد آن ها بسیار اندک بود، آزادی کامل داشتند . به طوری

که قرآن کریم نیز به این مسئله اشاره نموده می فرماید : (الذین يتبعون الرسول التبی الأمی الذی یجدونه مكتوبًا عندهم فی التورایه و الإنجیل یأمرهم بالمعروف و ينهیهم عن المنکر، و يحل لهم الطیبات و يحرّم عليهم الخبائث و يضع عنهم اصرهم و الأغلال التی کانت علیهم)^۵ و مراد از إصرا در آیه شریفه همان بار سنگینی است که فرد به سبب عادات و آداب و رسوم نادرست رایج در جامعه متحمل می شود . همین طور که مراد از أغلال همان قوانین دست و پاگیری است که انسان را در بند کرده و او را از رهایی، آزادی و پیشرفت باز می دارد .

آری، مسلمانان در زمینه هایی همچون امت واحده، اخوت دینی و آزادی های اسلامی، بر اساس دستورات اسلام عمل می نمودند؛ اما امروزه می بینم به طور کامل بر خلاف گذشته عمل می کنند . از این رو به جای این که امتی واحده باشند، ملت هایی از هم گکسسته اند و به جای این که همچون برادرانی به همیاری یکدیگر بستابند، چونان دشمنان خونی یکدیگرند و قوانین خود نوشته، دست و پایشان را بسته و مانع آزادی شان شده و به دنبال آن کارها، دشوار و پیچیده گشته است و به اجازه دولت و پرداخت هزینه و مالیات و هزار و یک چیز دیگر از این قبیل بستگی دارد . تا جائی که بیشتر آزادی ها مانند آزادی کار و سفر، آزادی اندیشه و قلم، آزادی بیان و عقیده و دیگر آزادی های اسلامی از مسلمانان گرفته شده است .

پی نوشتها

۱ . و در حقیقت این امت شمامست که امتی یگانه و یکپارچه است، و من پروردگار شمایم، پس از من پروا دارید . سوره مؤمنون، آیه

۲. مانند حکومت عثمانیان در ترکیه، صفویان و قاجار در ایران، در دوران اخیر

۳. نهج البلاغه، صبحی صالح، نامه ۴۷، ص ۴۲۲، قطع جیبی.

۴. در حقیقت مؤمنان با هم برادرند. سوره حجرات، آیه ۱۰.

۵. کسانی که از این فرستاده، پیامبر درس نخوانده ای که نام او را در نزد خود، در تورات و انجلیل نوشته می یابند پیروی می کنند؛ همان پیامبری که آنان را به کار پسندیده فرمان می دهد، و از کار ناپسند باز می دارد، و برای آنان چیزهای پاکیزه را حلال و چیزهای ناپاک را حرام می گرداند، و از دوش آنان قید و بندهایی را که بر ایشان بوده است بر می دارد.... سوره اعراف، آیه ۱۵۷.

آداب اسلامی

آداب اسلامی

همان گونه که اسلام واجباتی همچون: نماز و روزه را، بر مسلمانان واجب دانسته و آنان را از ارتکاب محرمات همچون: دروغ و تهمت باز می دارد؛ همین طور از آنان می خواهد مستحبات مانند نظافت کردن و مسوак زدن را که یک سنت رسول خداست انجام داده و مباحثاتی مانند: سیرو سفر را سفارش کرده (قل سیرو فی الارض فانظروا کیف کان عاقبه المکذبین) و از مکروهات پرهیزند، و به عبارتی دیگر اسلام از مسلمانان می خواهد به آداب اسلامی آراسته بشوند و از وارفتگی پرهیز کنند به دنبال وارستگی باشند، هم چنان که آنان را به پای بندی احکام شرعی فرمان می دهد.

لذا، در روزگاران پیشین مسلمانان همان گونه که به احکام شرعی متعهد بودند؛ همین طور خود را به آداب اسلامی آراسته می کردند، با همه فراوانی آن آداب، کوشش می

کردن که انسان های مبادی آداب شوند . و برخی از آن آداب در کتاب الآداب و السُّنن ۱ آمده است که برخی از آنها عبارت اند از :

آداب تعلیم و تعلم، آداب کسب و کار، آداب سلامتی و بیماری، آداب معاشرت و همنشینی، آداب ازدواج، آداب بارداری و زایمان، آداب خوردن و آشامیدن، آداب خواب و بیداری، آداب سفر و حضر، آداب مرگ و احتضار، آداب کفن و دفن، آداب قبر و مزار، و دیگر آداب فردی و اجتماعی در این سرای و سرای باقی حتی پیش از تولد و پس از مرگ نیز مسائلی در این خصوص مطرح است .

آری، این آداب اسلامی شناخته شده بود و مسلمانان با شوق و اقبال فراوان به آن عمل می کردند، اما امروزه این آداب اسلامی در میان مسلمانان ناشناخته مانده و متروک و مهجور واقع شده است . و سخن شان این است که : فلان چیز مستحب است نه واجب، و فلان چیز مکروه است نه حرام، و همین طور ... ؟

پیامد های عمل نکردن به آداب اسلامی

یکی از بزرگان علماء، رسول خدا را در خواب دید؛ پیش رفت و پرسید : یا رسول الله، چرا مسلمانان صدر اسلام علی رغم تعداد اندکشان چنان پیشرفت عظیمی بدست آورده‌اند، ولی ما با وجود فزونی تعدادمان تا این حد عقب مانده ایم ! ؟ رسول خدا در جوابش پاسخی فرمودند که مضمون آنچنین است :

مسلمانان نخستین احکام شرعی پنج گانه را به دو بخش تقسیم کرده بودند قسمت واجبات، مستحبات و مباحثات، و تمام آنها را به جا می آورده‌اند . و قسمت محرمات و مکروهات که هر دو را با هم ترک کرده بودند

در حالی که شما فقط به انجام واجبات و ترک محرمات اکتفا میکنید . اما نسبت به مستحبات و مباحثات و مکروهات هیچ اهمیتی نداده، بلکه به طور کامل از آنها روی بر تافته اید . در نتیجه این چنین عقب مانده اید . حقیقت نیز همین است . و باید گفت این خواب از رؤیاهای صادقه و خوابهایی است که با واقعیت مطابقت دارد، زیرا آداب اسلامی که در برگیرنده مستحبات و مباحثات و مکروهات است؛ ضامن قبولی واجبات شرعی و نیز اجتناب از محرمات دینی است، و زمینه مناسب برای پیشرفت و شکوفایی را فراهم می آورد .

هم چنین عمل به مستحبات و ترکِ مکروهات فواید زیادی در پی دارد و موجب دفع زیان‌های فراوان می گردد .

سنّت حجامت

بی تردید فرو گذاشتن سنّت حجامت، یکی از عوامل افزایش آمار سکته در روزگار ماست . در حالی که اسلام آن را مورد تشویق قرار داده و رسول خدا و امامان معصوم علیهم السلام بر آن تأکید بسیار نموده‌اند و خود نیز حجامت کرده و دیگران را نسبت به آن سفارش می فرمودند .

از امام باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود :

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم سره بین دو کتف، و پشت خود را حجامت می نمودند و اولی را «نافعه» دوّمی را «مُغیثه» و سومی را «منقذه» می نامیدند .

و از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود : «حجامت سره، مُغیثه است و برای هر بیماری جز مرگ سودمند است .» و این دو روایت بعلاوه روایات دیگری که در باب حجامت وارد شده است مسئله «قمه زنی» را به

عنوان هم دردی با امام حسین علیه السلام در روز عاشورا، پسندیده جلوه می دهد . چه این که قمه زنی، علاوه بر سود طبی، عملی عبادی اخلاقی، و شعاری دینی، حسینی است .

از امام رضا علیه السلام نیز روایت شده است که فرمود : «خون در بدن انسان، به منزله بنده است، و چه بسا بنده ای، مولا و سرور خود را بکشد . »

سنّت ازدواج

در مورد سنّت ازدواج نیز باید گفت : امروزه علت بروز بسیاری از بیماریها، دوری جوانان از ازدواج بهنگام است . غافل از این که به تأخیر اندختن این سنّت، باعث بیماری های مختلفی مانند تنگی نفس، التهاب مجرای ادرار، و اختلال در دستگاه های تناسلي و مانند آن می گردد . که طب قدیم و جدید، جزئیات آن را به تفصیل بیان کرده اند، لذا رسول خدا درباره اهمیت ازدواج و آسیب های تجزد و مفاسد آن این ایه را تلاوت میفرمود که : (آلا تفعلوه تکن فتنه فی الأرض و فساد کبیر) ۲ . که ما از این آیه مبارکه آسیب های ناشی از تأخیر در امر ازدواج را نیز در می یابیم که برخی از آنها عبارت اند از : فساد و بی بند و باری، زنا، لواط، سحق، و سایر بیماری های جنسی شایع در میان مسلمانان امروز، که همگی آنها خانمان سوزند .

در یکی از کتاب های مربوط به سیره نبوی می خواندم که : رسول خدا هرگاه جوانی را می دید از او دو سؤال می پرسید : نخست از کسب و کارش می پرسید . اگر پاسخ می داد که کسب و کاری ندارد می فرمود : «از چشمم افتادی» سپس از ازدواجش می پرسید، اگر می گفت

: ازدواج نکرده ام، می فرمود : «تو از برادران شیاطین و راهبانِ نصارا هستی» .

در کتاب **أسد الغابه** روایتی دیدم که رسول خدا جویای ازدواج دختران جوان شد چنان چه ازدواج نکرده بودند آنان را به ازدواج کسانی که هم شأن آنان بودند در میآورد .

سنّت های دیگر

به غیر از سنّت ازدواج و حجامت، سنّت های بسیار زیاد دیگری نیز وجود دارد که مرحوم رضی الدین طبرسی (قدس سره) برخی از آنها را در کتاب مشهور خود مکارم الأخلاق ذکر کرده است . هم چنین مرحوم علامه مجلسی (قدس سره) بعضی از آن آداب و سنّت های اسلامی را در کتاب معروف خود حلیه المتقین و باب های الروضه و العشره، الکفر والایمان، از مجموعه بحار الانوار آورده است . و این جانب نیز بحمدالله موفق شدم برخی از آن آداب و سنّت ها را در کتاب المستحبات و المکروهات گردآوری نمایم . لطف پروردگار به انسان از طریق وضع قانون در حقیقت، اسلام دین خدای متعال است که آفریننده انسان هاست، و آفریدگار انسان به خیر و صلاح وی، خواسته هایش، و آنچه موجب خوشبختی او در زندگی است؛ از دیگران آگاه تر است . به همین جهت اسلام قوانین و احکام پیشرفت های آورده که با عقل و منطق مطابقت دارد، و به خواسته های فرد و جامعه، مرد و زن، کوچک و بزرگ، پاسخ می گوید، آدمیان را به تمام آنچه موجب خیر و صلاح شان است سفارش کرده و از آنچه باعث ضرر، و زیان شان است باز می دارد، به عنوان مثال قانون حرام بودن قمار، از این جهت است که باعث دامن زدن به دشمنی ها و کینه ورزی ها

می شود و قانون حرام بودن گمرک و مالیات، از این رو است که آزادی کسب و بازرگانی و واردات و صادرات را از مردم می گیرد و قانون حرام بودن ربا، بدان جهت است که باعث اخلال در اقتصاد و طبقاتی شدن جامعه می شود . و قانون حرام بودن مالیات، به جز موارد چهارگانه مالی که در صفحات گذشته به آنها اشاره شد، به علت آن است که بر مردم فشار آورده و سبب گرانی قیمت ها می شود . این نمونه برخی از احکام اسلام درباره محرمات است، اما قوانین اسلام در جایز شمردن و حلال بودن امور، براساس مفاد حدیث رسول خدا؟ : (الأرض لله ولمن عمرها) ^۳ می باشد . بر اساس این حدیث مردم در مسئله مسکن در بحران قرار نمی گیرند، بر اساس این قانون، زمین از آن کسی است که آن را آباد کرده باشد . مانند: کشاورزی، درخت کاری، کندن چاه و قنات، ساختن خانه و مؤسسه و کارخانه، یا دیگر نیازمندی های فردی و اجتماعی که از آن می توان بهره برداری کرد . اما به شرط آن که از حدودی که در حدیث با کلمه لُكْم، مشخص شده است تجاوز نکند که ما آن امور را در برخی از کتاب هایمان ذکر کرده ایم .

و یا مانند قانون «من سبق الی ما لم یسبق الیه مسلم فهو أحق به» هر کس زودتر از دیگران به چیزی دست یافت در مالک بودن به آن سزاوارتر است، این قانون در مورد امور مباح، اصلی است که مردم در آن برابرند، البته اسلام چنین تملکی را در حد نیاز می داند، چون، اگر افراد فراتر از حد

نیاز مباحثات را در اختیار خود داشته باشند میان آنان اختلاف پیش آمده در این صورت نظام اجتماعی از هم گسته خواهد شد، از این گذشته مشهور میان فقهاء این است که مراد از واژه مسلم، در این روایت، آن کسی است که در سرزمین های اسلامی زندگی می کند اعم از مسلمان و ذمی و یا هم پیمان مسلمانان باشد. چنان که در گذشته نیز چنین بوده است.

لطف پروردگار به انسان از طریق وضع قانون

در حقیقت، اسلام دین خدای متعال است که آفریننده انسان هاست، و آفریدگار انسان به خیر و صلاح وی، خواسته هایش، و آنچه موجب خوشبختی او در زندگی است؛ از دیگران آگاه تر است. به همین جهت اسلام قوانین و احکام پیشرفتی ای آورده که با عقل و منطق مطابقت دارد، و به خواسته های فرد و جامعه، مرد و زن، کوچک و بزرگ، پاسخ می گوید، آدمیان را به تمام آنچه موجب خیر و صلاح شان است سفارش کرده و از آنچه باعث ضرر، و زیان شان است باز می دارد، به عنوان مثال قانون حرام بودن قمار، از این جهت است که باعث دامن زدن به دشمنی ها و کینه ورزی ها می شود و قانون حرام بودن گمرک و مالیات، از این رو است که آزادی کسب و بازرگانی و واردات و صادرات را از مردم می گیرد و قانون حرام بودن ربا، بدان جهت است که باعث اخلال در اقتصاد و طبقاتی شدن جامعه می شود. و قانون حرام بودن مالیات، به جز موارد چهارگانه مالی که در صفحات گذشته به آنها اشاره شد، به علت آن است که بر مردم فشار آورده و سبب گرانی قیمت ها می شود.

این نمونه برخی از احکام

اسلام درباره محترمات است، اما قوانین اسلام در جایز شمردن و حلال بودن امور، براساس مفاد حدیث رسول خدا : (الأرض لله ولمن عمرها) ۱ می باشد .

بر اساس این حدیث مردم در مسئله مسکن در بحران قرار نمی گیرند، بر اساس این قانون، زمین از آن کسی است که آن را آباد کرده باشد . مانند : کشاورزی، درخت کاری، گندن چاه و قنات، ساختن خانه و مؤسسه و کارخانه، یا دیگر نیازمندی های فردی و اجتماعی که از آن می توان بهره برداری کرد .

اما به شرط آن که از حدودی که در حدیث با کلمه لُكْم، مشخص شده است تجاوز نکند که ما آن امور را در برخی از کتاب هایمان ذکر کرده ایم .

و یا مانند قانون «من سبق الی ما لم یسبق الیه مسلم فهو أحق به» هر کس زودتر از دیگران به چیزی دست یافت در مالک بودن به آن سزاوارتر است، این قانون در مورد امور مباح، اصلی است که مردم در آن برابرند، البته اسلام چنین تملکی را در حد نیاز می داند، چون، اگر افراد فراتر از حد نیاز مباحثات را در اختیار خود داشته باشند میان آنان اختلاف پیش آمده در این صورت نظام اجتماعی از هم گستته خواهد شد، از این گذشته مشهور میان فقهاء این است که مُراد از واژه مسلم، در این روایت، آن کسی است که در سرزمین های اسلامی زندگی می کند اعم از مسلمان و ذمی و یا هم پیمان مسلمانان باشد . چنان که در گذشته نیز چنین بوده است .

سپاس گزاری نکردن مردم از خالق

امروزه این احکام در بین مسلمانان متروک و مهجور مانده است، هم چنان که امروزه در برخی کشورهای

اسلامی دیده می شود دولت زمین را می فروشد و آن را وسیله ای برای تجارت و درآمد خود تبدیل می کند و گاهی نیز از آبادانی و ساخت و ساز در آن جلوگیری می کند و حتی گاهی جز با گرفتن پول اجازه دفن میت نمی دهد، لذا همه درب ها به روی مردم بسته شده است و در نتیجه بحران مسکن و غیره پدیدار گشته است . اینجانب به خوبی بیاد می آورم که در حدود شصت سال قبل، چگونه مسلمانان عراق قانون «الأرض لله ولمن عَمِّرَها» را تنفیذ می نمودند و لذا، زمین جهت خانه سازی، کشاورزی، درخت کاری، و بنای مؤسسات و موقوفات و حتی گورستان و دفن مردگان و غیره، برای عموم مردم آزاد و مباح بود و مردم در رفاه و آسایش و برکت و سعادت به سر می بردند .

زمین، در کشورهای خلیج و حجاز و دیگر کشورهای اسلامی، برای دفن مردگان و بنای قبرستان، بی هیچ و جهی در اختیار مردم قرار داده می شد، در حالی که در برخی از کشورهای اسلامی زمین را حتی برای گورستان و دفن مردگان نیز به فروش می رسانند و این برخلاف احکام اسلام و قوانین الاهی است . نیز این جانب به یاد دارم زمانی که مسئله قبر فروشی در عراق باب شد؛ یکی از ادبیان قصیده ای به نام دفتر اعزام به آخرت، سرود و آن را بدعتی در دین خواند . از یک روحانی، در رادیوی یکی از کشورهایی که حکومتش ادعای اسلامیت می کرد؛ شنیدم که می گفت : دولت هم به اسلام و هم به قوانین موضوعه عمل می کند

در حالی که هر کس اسلام را می شناسد می داند که تنها عمل کردن به احکام و قوانین اسلام، واجب است، اماً قوانین ساخته دست بشر که بر خلاف اسلام است، از این جهت که جایگاهی نزد مسلمانان ندارد باید کنار گذاشته شود . خدای متعال می فرماید : (و لا تقولوا لما تصف السّتّة الْكَذِبُ هذَا حَلَالٌ وَ هذَا حَرَامٌ لَتَفْتَرُو عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ أَنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ لَا يَفْلُحُونَ) ۵.

پی نوشتها

۱. کتابی که مؤلف محترم، حضرت آیه العظمی شیرازی آن را تألیف کرده اند .
۲. اگر این دستور را به کار نبندید، در زمین فتنه و فسادی بزرگ پدید خواهد آمد . سوره انفال، آیه ۷۳ .
۳. زمین از آن خدادست و هر کس که آن را آباد نماید در بعضی نسخه ها دنباله حدیث چنین آمده است، [ثُمَّ إِنَّهَا لَكُمْ مِنْ أَيْهَا الْمُسْلِمُونَ] پس ای مسلمانان هر کس زمینی را آباد نماید، من آن را برای او قرار دادم
۴. زمین از آن خدادست و هر کس که آن را آباد نماید در بعضی نسخه ها دنباله حدیث چنین آمده است، [ثُمَّ إِنَّهَا لَكُمْ مِنْ أَيْهَا الْمُسْلِمُونَ] پس ای مسلمانان هر کس زمینی را آباد نماید، من آن را برای او قرار دادم .
۵. و برای آنچه زبان شما به دروغ میپردازد، مگویید «این حلال است و آن حرام» تا بر خدا دروغ بندید، زیرا کسانی که بر خدا دروغ می بندند رستگار نمی شوند . سوره نحل، آیه ۱۱۶ .

تشویق و تنبیه، ضامن اجرا

تشویق و تنبیه، ضامن اجرا

اسلام مجموعه کاملی از احکام و قوانین فراگیری است که جامعه انسانی را از فرد گرفته تا اجتماع، از قبل از تولد و بلکه پیش از انعقاد نطفه و حتی پس از مرگ در بر می گیرد . اما برای اجرای این قوانین فراگیر، باید ضمانت اجرایی نیرومندی وجود داشته باشد . لذا، اسلام تشویق و تنبیه را به عنوان انگیزه ای برای تنفيذ و ضمانتی برای اجرا قرار داده است . از این رو فرمان بُرداران را، به پاداش دنیوی و اخروی و عده داده است و نافرمانان را به کیفر دنیا و

عذاب آخرت تهدید نموده و هشدار داده است . به عنوان مثال حدود، قصاص و دیات از جمله قوانین جزایی و احکام کیفری، اسلام است که کاربرد تنبیهی و تهدیدی دارند . البته علاوه بر شروطی که اسلام برای اجرای این قوانین جزایی مقرر کرده است، لازم است برای تنفيذ این قوانین دو شرط عمومی دیگر نیز لحاظ گردد :

۱ . اجرای تمام احکام اسلام و فراهم آوردن همه آزادی های انسانی .

۲ . قطع ریشه های فقر و بیماری، جهل و فرو مایگی، و گسترش آگاهی و فرهنگ و نیز تقدیرستی و فضیلت در جامعه . هم چنان که لازم است موارد استثنای که مانع اجرای آن قوانین می شود نیز در نظر گرفته شود، که فقیهان به تفصیل آنها را در کتاب های خود مانند مسالک الافهام و جواهر الكلام و غیره ذکر کرده اند و ما نیز پاره ای از آن موارد را در کتاب الفقه، آورده ایم . قوانینی که در نظر گرفتن آنها باعث می شود تا اجرای آنها از افراط و تفريط در امان بماند و برخی از مهمترین آن موارد عبارتند از

أهم و مهم

برای اجرای قانون کیفرهای اسلامی، باید قاعده «مهم و مهمتر» را در نظر گرفت، بر این اساس اگر امری دایر بود بین مهم، مانند اجرای حد سرقت، و مهمتر مانند بدنام شدن اسلام بشود، و متهم شدن آن به بی رحمی؛ در چنین موردی أهم، بر مهم، مقدم داشته شده و از اجرای حد سرقت صرف نظر می شود

در سرزمین دشمن

هم چنین در سرزمین دشمن، حد جاری نمی شود . بنابراین چنان چه مسلمانی در زمین دشمن، یعنی در کشوری غیر اسلامی مرتكب خلافی شد که مستوجب حد بود، حاکم شرع بدون اجرای حد او را آزاد می کند

اضطرار

ناچار بودن، یکی از موارد عدم اجرای حد است . بدین معنا که فرد از روی ناچاری مرتكب عمل خلاف شده باشد، مانند : سرقت در قحط سالی، و یا ارتکاب زنا برای رفع تشنجی، لذا امیرمؤمنان علیه السلام از آن زنی که در اثر شدت تشنجی ناچار از نوشیدن آب بود؛ ولی صاحب آب جز در برابر زنا، از آب دادن به او خودداری کرده بود؛ حد را بر آن زن جاری نکرد .

ناچار ساختن

یکی دیگر از موارد عدم اجرای حد ناچار ساختن و مجبور کردن فرد است . و روشن است که ناچاری غیر از اجبار است، و آن مانند این است که شخصی را با طناب بسته و با زور در گلویش شراب بریزند .

إكراه

هم چنین اگر ارتکاب جرم یا عمل خلاف از روی إكراه باشد، حد اجرا نمی شود، به عنوان مثال چنانچه فردی توسيط

ستمگری و ادار به شرب خمر شود، حدّی بر او نیست، زیرا اسلام کسی را که از روی اکراه مرتکب عمل شود، مؤاخذه نمی کند . و در اسلام عملی که از روی اکراه باشد مورد بخشنود بوده و گناهی بر آن نیست . که این مسئله از فرمایش رسول خدا در حدیث، رفع^۱، استفاده می شود و آن حدیث مشهوری است که فقیهان و علمای اصول آن را در کتاب های فقه و اصول ذکر کرده اند .

۱ . قال رسول الله صلی الله علیه و آلہ و سلم : «رفع عن أمتی تسع . . .» رسول خدا صلی الله علیه و آلہ و سلم فرمود : نه چیز از امت من برداشته شده است . . .

ندانستن تکلیف

کسی که به وظیفه شرعی خود آگاه نیست بر او نیز حدّ جاری نمی شود، زیرا در اسلام حدّ بر کسی است که حرام را با علم به حرام بودن آن مرتکب می شود، و یا می داند که نباید این کار را انجام دهد . بنابراین، چنانچه از روی نادانی خمر بنوشد یا نماز نخواند گناه یا کیفری بر او نیست، لذا در تاریخ می بینیم شخصی شراب نوشیده بود و ادعا کرد که آیه تحریم (خمر) را نشنیده و حرام بودن شراب خواری را نمی دانسته است؛ امیرمؤمنان دستور داد او را نزد قاریان قرآن ببرند و مسئله آن شخص را از آنان جویا شوند، پس چون قاریان گفتند که او این آیه را نشنیده، حضرت دستور داد حد بروی جاری

شرط‌های دیگر

برای اجرای قوانین جزائی اسلام شروط دیگری هم در نظر گرفته شده است که در هنگام اجرا باید مدد نظر باشد، و برخی علماء برای اجرای پاره‌ای از آن احکام، بیش از چهل شرط را لازم دانسته‌اند، و روشن است که فراهم بودن همه آن شرایط، اجرای حدود را به کاری شبیه محال تبدیل می‌کند، لذا به همین جهت موارد اجرای قوانین جزائی در صدر اسلام و بلکه در طول قرن‌های متتمدی نیز از تعداد انگشتان دست فراتر نرفته است

زندان و جریمه

اسلام به غیر از قوانین جزائی، زندان را نیز در نظر گرفته است، اما بسیار محدود و دقیق و حساب شده است، برای زندانی، در زندان هیچ گونه شکنجه روحی و جسمی جایز نیست، و باید به دور از هر گونه فساد و انحراف باشد، بلکه در قوانین اسلامی، زندانی که باعث تربیت زندانی و تهذیب نفس و اصلاح اخلاقی، و تغییر کننده روش و رفتار او می‌گردد، وضع شده است.

جریمه نیز از جمله قوانین جزائی اسلام است که آن نیز بسیار محدود، و موجب تربیت فرد و تهذیب اخلاق وی را در پی داشته باشد. نه این که نسبت به وی اجحاف کنند و ستم نمایند به گونه‌ای که جلو هر نوع فعالیت فرد را گرفته، او را فقیر و تهیدست گرداند تا نسبت به همه چیز متنفر و بیزار و ناخشنود گردد. به غیر از زندان و جریمه، قانون دیگری نیز در مجموعه قوانین جزائی اسلام است که نه در محدوده قصاص و نه در دایره حدّ می‌گنجد، و آن تعزیر و تأديب، است، اما این حکم در چارچوب

عقل و عطوفت اسلامی اجرا می شود . و همه این ها برای حفظ حقوق فرد و جامعه و سالم ماندن جامعه از پرده دری است، از این گذشته برخی فقهای معاصر فتوا داده اند : زندانی در اسلام از سیزده دسته تجاوز نمی کند آن هم با شرایطی که باید فراهم شود

افراط و تفریط

قوانين جزائی اسلام به دور از هرگونه افراط و تفریط است؛ هم چنان که در زمان رسول خدا و امیرمؤمنان علی که حاکمان اسلامی بودند و اجرای قوانین به عهده آنان بود؛ به این اصل عمل می کردند . امام حسن مجتبی که زمان کوتاهی متصدی اجرای احکام الاهی بودند، به دور از هرگونه افراط و تفریط عمل می کردند . اما سایر امامان حکومت ظاهری نداشتند که اجرای احکام بدست آنان باشد، بلکه، چیزی که از ایشان به ما رسیده است روایات و احادیثی است که فقیهان در کتاب های فقهی خود ثبت کرده اند و آن احادیث و روایات بیانگر سیره این بزرگواران و جدشان رسول خدا و امیرمؤمنان است .

دگرگونی در احوال مسلمانان

دگرگونی در احوال مسلمانان

اسلام، همان اسلام است، لیکن این مسلمانان هستند که دگرگون شده اند، لذا از روزی که عمل به اسلام را واگذاشتند، مشکلات فراوان آنان را درمانده کرده است به گونه ای که آنان را مستأصل کرده و راه چاره ای برای ایشان باقی نگذاشته است، و این مصدق اکلام خدای متعال است که می فرماید : (وَمَنْ أَعْرَضَ عن ذِكْرِي إِنَّ لِهِ مُعِيشَةً ضَنْكاً) ۱. مسلمانان به خاطر روی گردانیدن از احکام و قوانین الاهی، سرزمین های هند و اندلس و فلسطین و دیگر سرزمین های اسلامی را از دست دادند . به گونه ای که در دنیای امروز، دیگر کشوری که در آن احکام اسلام اجرا شود وجود ندارد . البته، برخی از کشورها، مدعی حکومت اسلامی هستند، اما روشن است که این ادعایی بیش نیست، زیرا، بیشتر قوانین آنها، قانون های غرب و شرق است که در همه زمینه ها از جمله : مسئله زن، رباء، بی اعتنایی نسبت به سال خوردهگان و سپردن ایشان به

خانه های سالمندان و غیره إجرا می شود . از خداوند متعال خواهانیم عزت، سر بلندی، سروری و کرامت مسلمانان را که باعث سعادت دنیا و آخرت ایشان است؛ به آنان بازگرداند .

پی نوشتها

۱ . و هر کس از یاد من دل بگرداند، در حقیقت، زندگی تنگ و سختی خواهد داشت، و روز رستاخیز او را نابینا محسور می کنیم . سوره طه، آیه ۱۲۴ .

بسمه تعالیٰ

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ
آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ ه.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سرہ الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسريع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر بنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب نقلین (كتاب الله و اهل البيت عليهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر بنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفاً ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده‌ی نویسنده‌ی آن می‌باشد.

فعالیت‌های موسسه:

۱. چاپ و نشر کتاب، جزو و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه‌های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماكن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی‌های رایانه‌ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ‌گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم‌های حسابداری، رسانه‌ساز، موبایل‌ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

۹. برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره‌های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و ... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه:

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان.

در پایان:

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقليد و همچنین سازمان‌ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱-۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

www

برای داشتن کتابخانه های شخصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹